

Budapest, 2016. május 17.

Varga Mihály
nemzetgazdasági miniszter
Nemzetgazdasági Minisztérium
Budapest

Tárgy: A kisméretű szálló por (PM10) koncentrációjának csökkentésével kapcsolatos kiadások

Tisztelt Miniszter Úr!

Legértékesebb tőkének, a magyar lakosság egészségének, munkavégző képességének megóvása és javítása, a nemzetgazdaság versenyképességének erősítése és az állami adóbevételek növelése érdekében, továbbá a légszennyezés miatt várható, az állami költségvetést terhelő szankciók elkerülése céljából javasoljuk, hogy a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló T/10377. számú törvényjavaslat 20 milliárd forintot irányozzon elő a kisméretű szálló por (PM10) koncentrációjának csökkentésével kapcsolatos kiadásokra (az eredetileg előirányzott 30 millió forint helyett). Meggyőződésünk, hogy ez az intézkedés igen népszerű lenne a lakosság körében,¹ és komoly nemzetközi elismerésre is számíthat.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2015 áprilisában megjelent tanulmánya szerint a légszennyezés miatti halálozások és megbetegedések pénzben kifejezhető költségei Magyarországon elérik a GDP 19 százalékát.² Az OECD adatai szerint hazánkban messze a legmagasabb a légszennyezés miatti halálozások száma az összes OECD-ország közül.³ Ez döntő részben a részecskeszennyezés (PM10) következménye.⁴ Azokról a rendkívül apró méretű szemcsékről (PM10) van szó, amelyek a fűtés, a közlekedés (mindenekelőtt a dízeljárművek), az ipar, a mezőgazdaság és egyéb emberi tevékenységek következtében kerülnek a levegőbe.

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) 2015 novemberében megjelent jelentése⁵ szerint Magyarországon közel 13 000 ember veszti el idő előtt az életét minden évben a részecskeszennyezés miatt. Ez azonban csak a jéghegy csúcsa, mivel a légszennyezés okozta megbetegedések száma két-három nagyságrenddel nagyobb, mint az elhalálozásoké.

¹ Ld. például:

Válogatás a Levegő Munkacsoporthoz érkezett lakossági panaszokból a fűtés, égetés miatti légszennyezéssel kapcsolatban, 2016. január 19., http://munkacsoport.levego.hu/files/download/3/egetes_emilekosszes.pdf

Belefulladás a szemétegetésbe? <https://www.levego.hu/hirek/2016/05/belefulladás-a-szemetegetesbe>

² Bel- és kültéri légszennyezés miatti halálozás költségei a GDP százalékában országonként, WHO Európai Régió, 2010, http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0008/276956/PR_Economics-Annex_en.pdf?ua=1

Sajtóhír: *Air pollution costs European economies US\$ 1.6 trillion a year in diseases and deaths, new WHO study says*, [http://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2015/04/air-pollution-costs-european-economies-us\\$-1.6-trillion-a-year-in-diseases-and-deaths,-new-who-study-says](http://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2015/04/air-pollution-costs-european-economies-us$-1.6-trillion-a-year-in-diseases-and-deaths,-new-who-study-says)

³ The Cost of Air Pollution. OECD, 2014, http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/occd/environment/the-cost-of-air-pollution_9789264210448-en#page54 (ld. a mellékelt ábrát is).

⁴ Életvesztések a 2012-es évre számolva. Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség tanulmánya: *Air quality in Europe - 2015 report*, http://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2015/at_download/file

⁵ Uo.

Hazánkban a részecskeszennyezés legfőbb forrása a háztartási tüzelés, ami az elmúlt években különösen aggasztóvá vált, mivel (ismét) nagymértékben elterjedt a szilárd tüzelőanyagok alkalmazása (elsősorban a fái és a legrosszabb minőségű szénfajtái, a lignité). Még ennél is sokkal nagyobb veszélyt jelent, hogy széles körben égetnek a háztartásokban – illegálisan – műanyagot és egyéb hulladékokat. A kormány adatai szerint⁶ a PM10-kibocsátás 45%-a, az ennél is sokkal veszélyesebb apró részecskék, a PM2,5 kibocsátásának a 74%-a származik a háztartásokból.

Jelenleg uniós kötelezettségszegési eljárás van folyamatban Magyarország ellen a megengedettnél nagyobb részecskeszennyezés miatt. Ez azt is eredményezheti, hogy hazánkban több tízmilliárd forint bírságot kell majd fizetnie, ami komoly presztízsveszteséggel járhat országunk részére, és csökkentheti az állam rendelkezésére álló forrásokat is.

A lakossági égetések miatti légszennyezés jelenleg Magyarország legsúlyosabb környezetegészségügyi problémája. Ugyanakkor számításaink szerint ezt a szennyezést mintegy 20 milliárd forint ráfordítással a töredékére lehetne csökkenteni.

Sok éves tapasztalatunk alapján állítjuk, hogy az illegális égetések, a helytelen fűtési gyakorlat mintegy 70 százaléka az ismerethiány, illetve felelőtlenség következménye. Ezért szükségesnek tartunk egy széles körű felvilágosító kampányt 5 milliárd forint ráfordítással.

Sajnos az esetek túlnyomó többségében a hatóságok egyáltalán nem, vagy érdemben nem lépnek fel az illegális égetésekkel szemben. A vonatkozó jogszabályok összehangolásával, a hatósági szereplők hatás- és feladatköreinek pontos meghatározásával, képzésekkel és hatékony belső szabályozással elő kell segíteni, hogy a hatóságok (járási hivatalok, rendőrség, kormányhivatalok környezetvédelmi főosztályai) minden esetben a jogszabályoknak megfelelően, határozottan lépjenek fel a jogszabályokba ütköző lakossági égetésekkel szemben. Ez legfeljebb százmillió forintból megoldható.

Az önkormányzatok részére pedig további mintegy 15 milliárd forintot szükséges biztosítani ahhoz, hogy szociális alapon biztosítsanak jogszabályban megengedett tüzelőanyagot (elsősorban száraz tűzifát) azon rászorulóknak részére, akik eddig hulladékkal vagy lignittel fűtöttek. (Remélhetőleg a kormány hamarosan elfogadja az egyes szilárd tüzelőanyagok minőségi követelményeiről szóló rendeletet, amely betiltja a lignit értékesítését lakossági fűtés céljára.⁷)

A fentiekben leírtakból egyértelmű, hogy a 20 milliárd forint ráfordítás a háztartási szilárd tüzelés okozta légszennyezés csökkentésére többszörösen megtérül az állami költségvetés részére, hiszen jóval kevesebb lesz a megbetegedések, elhalálozások miatti munkaidőkiesés, így javul nemzetgazdaság teljesítménye és növekszenek az állam adóbevételei is.

Tisztelettel kérjük Miniszter Urat, segítse elő a költségvetési törvényjavaslat módosítását annak érdekében, hogy a kisméretű szálló por (PM10) koncentrációjának csökkentésével kapcsolatos kiadásokra 30 millió forint helyett 20 milliárd forintot irányozzon elő. Ezáltal évi több százmilliárd forintos veszteséget lehetne elkerülni, egyúttal évi több ezer ember életét megmenteni és több százezer – esetenként egész életen át kísérő – betegséget megelőzni.

Köszönettel és üdvözlettel:

Lukács András
elnök

⁶ Beszámoló jelentés az 1330/2011. (X.12.) Korm. határozattal elfogadott Kisméretű Szálló Por (PM10 részecske) Csökkentés Ágazatközi Intézkedési Programjáról 2015,

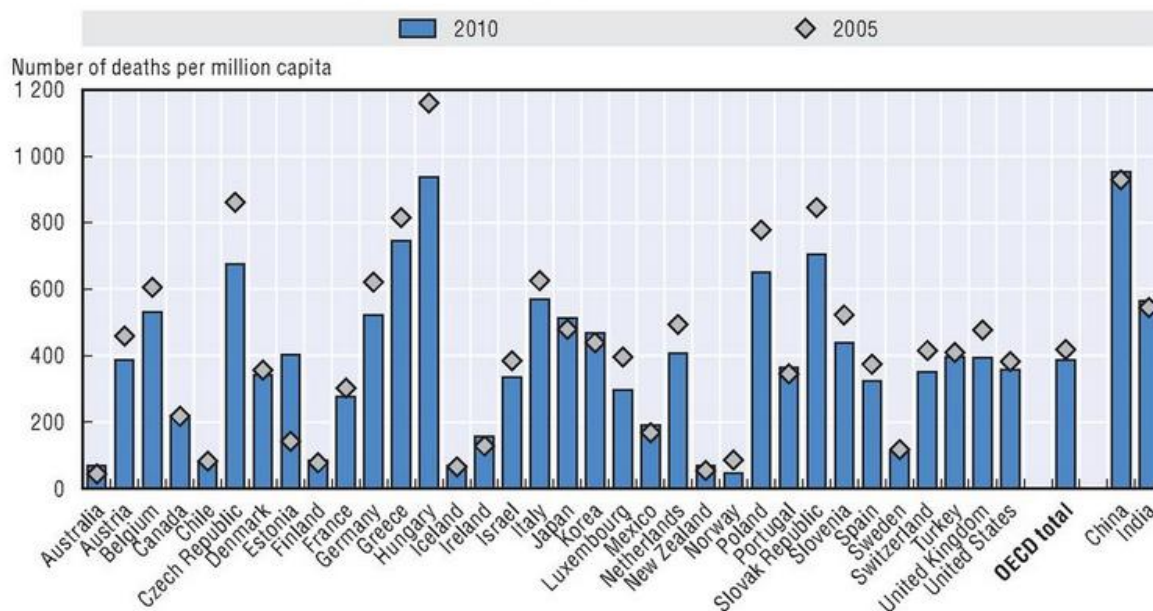
http://pm10.kormany.hu/download/f/24/41000/PM10_Besz%C3%A1mol%C3%B3_2015.pdf

⁷ Ld.: Végre betiltják a lignittel tüzelést a háztartásokban? <https://www.levego.hu/hirek/2016/02/veg-re-betiltjak-a-lignittel-tuzelest-a-haztartasokban>

Melléklet

A legszennyezetttség miatti halálozások száma az OECD-országokban, Kínában és Indiában 2005-ben és 2010-ben

Figure 2.5. Deaths from ambient air pollution in OECD countries, China and India, per million capita, in 2005 and 2010

Source: Data extracted from Institute for Health Metrics and Evaluation (2013), *The Global Burden of Disease (GBD)*
 Visualizations: GBD compare. Institute for Health Metrics and Evaluation, Seattle, <http://viz.healthmetricsandevaluation.org/gbd-compare/>. Population Statistics from <http://dotstat.oecd.org/index.aspx>.

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933012845>

